

סדר מועד | מסכת מועד קטן דף י"ח- כ"ד
פרשת תרומה | כ"ח בשבט- ד' באדר א' (30 לינואר- 5 לפברואר)

דף י"ח: גזיזת ציפורנים

בדף זה לומדים הלכות אחרות לגבי גזיזת ציפורנים.

בעת שגוזזים ציפורנים נזהרים ביותר שלא תיפול ציפורן על הרצפה. חז"ל אמרו שגוזזים בדרך לא לבוא לידי סכנה.

נוהגים לקבוע את הציפורנים באדמה או לשורף אותן. בימינו נוהגים להשליך את הציפורנים לשירותים.

האם בחול המועד מותר לגזז ציפורנים?

יש מחלוקת בדבר. רבי יהודה אומר שאסור ורבי יוסי אומר שמוותר.

דף י"ט: דיני אבלות

כשנפטר קרוב משפחה, לא עלינו, קרוביו יושבים "שבועה" ומתאבלים עליו שבועה ימים. יש הלכות אבלות רבות המפרטות על מי צריך להתאבל, מה נוהגים בימי האבל, כמה זמן צריך להתאבל, האם מותר לעסוק במלאכה בימי האבל, וכו'.

המשנה מלמדת אותנו, שאם אבל התחיל לשבת "שבועה" והגיע אחד החגים, הוא מפסיק את האבלות. למשל, אם מישהו התחיל לשבת שבועה בערב חג הפסח אחר החגים, עם כניסת החג הוא מפסיק את השבועה ושמים בחג כמו כולם, ואחרי החג הוא אינו צריך להמשיך לשבת שבועה.

מי תיקן שצריך לשבת שבועה? משה רבנו. הוא גם זה שתיקן שהחתן והכלה ישמחו שבועה ימים אחרי חתונתם.

דף כ': "שבועת הקרובים"

כאשר, לא עלינו, נפטר אדם קרוב - יש מצוה להתאבל על מותו.

מי נקרא קרוב שעליו צריך להתאבל? התלמוד מלמדנו שלומדים זאת מן הכוהנים. לכוהנים אסור להיטמא ממת, ולכן אסור להם להיכנס לבית שנמצא בו אדם מת, ואסור להם לנעת בקברים. אולם אם נפטר קרוב של הכוהן, הוא חייב להיטמא לו.

אלו הם שבועת הקרובים: א. אשתו ב. אביו ג. אמו ד. בנו ה. בתו ו. אחיו ז. אחותו. חכמים אמרו, כי מכאן לומדים מי הם שבועת הקרובים שצריכים להתאבל עליהם.

דף כ"א: שבועת ימי האבל

כשנפטר אחד משבועת הקרובים, מצוה להתאבל עליו שבועה ימים.

התלמוד מלמדנו שמן התורה - המצוה היא להתאבל יום אחד בלבד, ומשה רבנו תיקן שיתאבלו שבועה ימים.

בדף זה לומדים, שהאבות כבר נהגו להתאבל שבועה ימים על מותו של קרוב.

כשנפטר יעקב אבינו כתוב בפסוק: "ויבאו עד גרן האטד אשר בעבר הירדן ויספדו שם מספד גדול וכבד מאד ויעש לאביו אבל שבועת ימים" (בראשית).

כלומר, יוסף התאבל על אביו יעקב אבינו במשך שבועה ימים.

מן התלמוד

סדר מועד.

מסכת מועד קטן, דף י"ח

כי הא דרבא שמעיה לזהו גברא דבעי רחמי ואמר תודמן לי פלניתא א"ל לא תיבעי רחמי הכי אי חזיא כך לא אזלא מינה ואי לא כפרת בה?

דבעי רחמי - שביקש רחמים (התפלל)

חזיא לך - ראויה לך

אזלא מינה - תלך ממך

הסבר: רבא שמע אדם מתפלל שיזכה להתחתן עם אישה מסוימת. אמר לו רבא: אל תתפלל כך, כי אם היא ראויה לך - לא תפסיד אותה, ואם לא - אתה עלול לכפור בה' כשתראה שתפלתך לא נענתה.

על המפה

פראג

פראג היא עיר הבירה של צ'כיה. היא הוקמה במאה התשיעית סביב מצודה, והפכה למקום מושבם של מלכי בוהמיה ולמרכז מסחרי חשוב. בפראג הייתה קהילה יהודית משגשגת, והיהודים שבה גרו ברובע מיוחד, מעין גטו. במשך הדורות חיו בפראג רבנים חשובים, ביניהם המהר"ל מפראג, רבי מרדכי יפה, רבי יחזקאל לנדא, והרב יום-טוב ליפמן הלר. רוב יהודי פראג נספו בשואה או עזבו את המקום. כיום ניתן לראות שם את בית הכנסת של המהר"ל ואת בית הקברות העתיק בו הוא קבור, וכן מבנים עתיקים נוספים המנציחים את הקהילה היהודית בעיר.

כיכר ואצל במרכז פראג (Wikipedia, Peter Stehlik)

"תלמוד ישראלי" הינו פרויקט חינוכי, קהילתי וחברתי ששם לו למטרה להנגיש את התלמוד תוך חיזוק והעצמת הקשר לתרבות ומוורשת ישראל. הפרויקט כולל: שבעה כרכים על פי סדר הדף היומי, עלונים שבועיים, עלונים ייחודיים לחגים, דף פייסבוק פעיל, ערוץ youtube פעיל הכולל סרטונים, תוכניות קיץ ועוד. מוקדי לימוד בקהילות ובתי ספר בכל הארץ ואף בעולם. תלמוד ישראלי - מפגשים דורות, מחברים עולמות.

חברותא

מתפללים

לפניכם אירוע שעורר דיון סוער:

ליוני בן ה-16 היו כספים שהוא קיבל וחסף במשך השנים - מהבר מצווה, ממתנות שקיבל מהסבים והסבתות, מדמי כס, ומעבודות שעבד מדי פעם. יום אחד יוני קרא בעיתון שיש משפחה אחת הנמצאת במצוקה כספית ומבקשת תרומות. יוני בא להוריו וביקש שאת כל הכסף שלו שהוא חסף כל השנים יתנו למשפחה הזו. בקשתו זו של יוני עוררה דיון סוער במשפחה.

מצד שני:

חלק מבני המשפחה טענו שעם כל הכבוד, גם לנתינה ולצדקה יש גבולות, ולא נכון לתת את כל הכסף. לצערנו כל יום יש צרכים חדשים - אנשים, משפחות, חולים, עמותות וכד' שזקוקים לתרומות. זו מצווה גדולה לתרום - אבל זה לא נכון לתרום את כל הכסף בפעם אחת למקום אחד ולמטרה אחת.

מצד אחד:

חלק מבני המשפחה אמרו שכל הכבוד ליוני הצדיק שיש לו כזה לב טוב, ושהוא מוכן לתת את כל הכסף שלו שהוא חסף במשך כמה שנים להצלת משפחה שנמצאת במצוקה. אם זה מה שהוא רוצה לעשות בכסף - זו זכותו.

וא...
עיתכס?

אם גם אתם נתקלתם בדילמה והתמלמלתם עליה אתם מוזמנים לשחק אותנו ואולי היא תתפרסם אצלנו בעלון. ניתן לשלוח למייל talmudisraeli@medison.co.il תחת הנושא "דילמה" עם שם משפחה ועיר מגורים

★ | מן ההסטוריה

בית כנסת אלטנוישול בפראג

בית כנסת אלטנוישול נמצא ברובע היהודי בעיר פראג. הוא נבנה בשנת 1270, ופעיל עד היום. פירוש שמו הוא "בית הכנסת הישן-חדש", משום שנבנה על חורבותיו של בית כנסת עתיק יותר. פירוש אחר לשמו הוא "על תנאי שול", כלומר בית כנסת שנבנה באמצעות אבנים מירושלים, "על תנאי" שכשיבוא המשיח יחזירו אותם לבית המקדש. בבית כנסת זה התפלל המהר"ל מפראג וקבע את מנהגיו, ומקום מושבו בקדמת בית הכנסת נשמר עד היום. האגדה מספרת ששרידי הגולם מפראג שמורים בעליית הגג של בית הכנסת.

בית הכנסת אלטנוישול (Wikipedia, Andreas Praefcke)

רוצים להצטרף למאות אלפי לומדי הדף היומי? להיות ממובילי לימוד הורים וילדים בקהילתכם או להעביר שיעור שבועי עם חומר איכותי?

יש לנו פתרון בשבילכם! 'התלמוד הישראלי' - סוגיות מהדף היומי בעברית פשוטה להבנה, שאפשר ללמוד עם הילדים. כל קהילה שתצטרף, תקבל את העלון השבועי עפ"י הכמות הנצרכת בקהילתה בחינם עד פתח הבית! לרישום סרקו את הקוד.

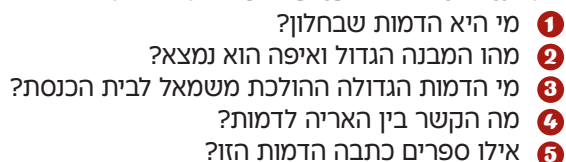
חמד של מושג

מינהל החינוך הדתי
הפיקוח על הוראת תלמוד ותושבע"פ

אב"ד - אב בית דין

אב בית דין הוא כינוי של השופט העומד בראש בית הדין. בתקופת חז"ל תפקידו היה שני לזה של נשיא הסנהדרין. יש לנהוג באב בית הדין כבוד מיוחד, לקום מפניו גם ממרחק, וכאשר הוא נפטר כל ישראל התאבלו עליו. במהלך הדיונים היה אב בית הדין מדבר אחרון, כדי שלא יחששו הדיינים לחלוק על דבריו.

4260	3930	3880	3828	3728	3408	3340	2934	2883	2448	2448	2238	1948	0		
															
495 תחילת התלמוד	רבי יהודה הנשיא	רבי עקיבא	חורבן בית המקדש השני	הלל הזקן	-352 הקמת בית המקדש השני	-422 חורבן בית המקדש הראשון	חונות בית המקדש הראשון	שלמה המלך	דוד המלך	מתן תורה	-1311 יציאת מצרים	אפרים ומנשה	-1521 בניי במצרים	-1812 אברהם אבינו	-3760 בריאת העולם

-
1. שמו המלא היה יהודה ליווא בן בצלאל,
אבל היה ידוע יותר בכינויו.
 2. כיהן כאב בית דין וראש ישיבה במספר ערים, ביניהן העיר פראג.
 3. כתב ספרים חשובים רבים, ביניהם "נתיבות עולם", "נצח ישראל",
"תפארת ישראל", "גבורות ה'" ועוד.
 4. היה בקיא תלמוד, אגדה, הלכה, קבלה, פילוסופיה, אסטרונומיה ועוד.

ԼՂԼԼ՝4 ԱԳԼՔԻ

סדר מועד | מסכת מועד קטן, דף כ"ב - כ"ד

דף כ"ב: בהמה טרפה

התורה מצוה שלא לאכול בהמה או עוף שלא נשחטו. על כך מוסיפה התורה ואומרת כי בהמה טרפה, למשל, בהמה שנפצעה בשדה מזאב או אריה שרצו לטרף אותה, לא תעזור לה שחיטה והיא אסורה באכילה. האם בהמה שאריה פצע את אונה נהיית "טרפה"? לא במסכת "חולין" נלמד את סוגי ה"טרפה", איזו בהמה נחשבת "טרפה", למשל, בהמה שיש לה חור בראה, אפילו חור קטן, הרי היא "טרפה".

בהמה נהיית טרפה לא רק אם טרף אותה בעל-חיים טורף, אלא גם אם למשל נפצעה בראה מספין או ממחט, הרי היא "טרפה" שאסורה באכילה.

דף כ"ג: העוסק במצוה פטור מן המצוה

אדם שמת אחד מקרוביו, לא עלינו יש לו מצוה לעסוק בכבוד הנפטר ובקבורתו. משום כך, מחדש לנו התלמוד כי עד שעת הקבורה האכל אוכל בלי ברכה, הוא אינו מתפלל ואינו קורא קריאת שמע. מדוע? מפני שקיים כלל הקובע ש"העוסק במצוה, פטור מן המצוה". כלומר, האכל העוסק במצוה קבורת המת, פטור מלקיים מצוות אחרות.

אולם, יש לשים לב: אדם העוסק במצוה פטור מלקיים מצוה אחרת אבל כמובן עדין חובה עליו להיזהר שלא לעבור כל עברה. כלומר, הוא פטור ממצוות אחרות, אבל אסור לו לעבור עברות.

התלמוד מוסיף עוד, שביום מיתת הקרוב האכל נקרא "אונן" ואסור לו לאכול בשר ולשתות יין.

דף כ"ד: ראשיכם אל תפגעו ובגדיכם לא תפרומו

האכל מצוה לקרוע את בגדו כשמת אחד מקרוביו, לא עלינו וגם אסור לו להסתפר.

התלמוד מלמדנו, שהלכות אלו רמזות בתורה.

ביום הקמת המשכן, נכנסו למשכן נדב ואביהו, בניו של אהרן הכהן, להקטיר קטורת בלי רשות, והם נפטרו. באותה שעה אמר משה רבנו לאהרן הכהן ולאחים של נדב ואביהו, כי יש להם דין מיוחד: **"ויאמר משה אל אהרן ולאלעזר ולאתמר בניו, ראשיכם אל תפגעו ובגדיכם לא תפרומו"** (ויקרא). המשמעות של מה שאמר להם משה זה שאתם אל "תפגעו" (תגדלו) את שערותיכם, ואל "תפרומו" (תקרעו) את בגדיכם, אבל אנשים אחרים כן מגדלים את השערות וכן קורעים את הבגדים במותו של קרוב.

דבר תורה

לכל אחד מכלי המקדש היו הוראות מדויקות כיצד לבנותו ומאילו חומרים ומידות. הוראות אלו אינן תיאור חיצוני-הנדסי בלבד, אלא טומנות בחובן עקרונות ויסודות רוחניים. לארון הברית למשל היו שני בדים – מוטות – שמטרתם הייתה להקל על הלויים אשר נשאו את הארון ממקום למקום. כמו לארון גם לשולחן, למזבח הזהב ולמזבח החיצון היו בדים, **אך בבדי הארון היה ציווי מיוחד: "לא יסורו ממנו"**.

מדוע דווקא בבדי הארון היה ציווי זה, בשונה משאר הכלים שגם להם היו בדים? הארון הוא סמל לתורה, בתוכו היו לוחות הברית. חיבור הבדים אליו באופן קבוע מלמדנו על כך שעלינו ליטול עמנו את התורה תמיד, לכל מקום. התורה היא תורת חיים שצריכה להוביל אותנו בכל מקום אליו אנחנו הולכים. לכן את הבדים שתפקידם לסייע בנטילת הארון – אסור להסיר ממנו לעולם.

למדנו בעלון על ענייני אבלות. זהו את המקרים הבאים בתנ"ך בהם מסופר על קבורה ואבלות:

1. קנה קבר לאשתו במחיר גבוה
2. אביו התאבל עליו כי חשב שהוא מת
3. המצרים התאבלו על פטירתו 70 יום
4. כל בית ישראל התאבלו עליו 30 יום
5. ה' הורה לו לא לנהוג מנהגי אבלות אחרי מות אשתו

(אבלותו, 'לטא' 'לחט' 'לטא', 'טלסא' 'טלסא')

שאלות השבוע

1. באיזה מקרה מפסיקים לשבת שבעה על נפטר לפני שעברו שבעה ימים?
2. האם צריך לשבת שבעה על דוד שנפטר?
3. האם לאבל מותר לחלל שבת?

בין הפותרים נכונה תיערך הגרלה שבועית* והזוכה בה יזכה בפרס איכותי. את התשובות יש לשלוח עד יום רביעי שלאחר השבת של אותו עולן עד השעה 14:00, למייל talmudhagrala@medison.co.il *בפיקוח ראה חשבון יש לציין את מס' העולן עליו אתם עונים.

